

Եւ վարդապետ ձեռնադրեց։ Այս գիտուո Ա-
վերջէն սիրով ընկերացաւ Սարգսի յաք-
ուուր՝ անոր ծառայելու համար, ինչպէս վարդ-
պիսի տեսնելու գիտուո Ա. 1772ին Ա-
նեսիկ էր։

4, 9224

Հ. Պ. ԳԱԼԵՎ.ՅԵՍԻՆԻ

($\mathcal{C} = \rho \cdot n - k = \frac{1}{2} \cdot \binom{n}{2}$)

三

ԽԵԶՈՐԱԿԱՆ ԱՎԱՆ

ՀԱՅԿԱՆԱԳՐԻ

զրեց Հ. Հիմուման, և իրեն թոյրտուով թեսմք
թառամանեց

ԴՐԱԿԱԾ ԲԱԴՐՈՒԹՅԱՆ

(Indogermanische Forschungen 52 - 1949, 457-480-6b)

2. $\zeta = 3$, $\gamma_0 = 50$

Հայ. գլուխ ներկայի եւ դոց կատար պատկանող պատման 1. գեղըն դժուկ 2. գեղըն դժուկ, 3. գեղըն վարս (Յոր. 40, 18) եւ ուժի եւ կը ցացի է, որ բայց արք ըլլու երկու կը հայ. հօգման մը:

Սայ արմատին կը պատկանին 1. Ներկան
շբու լատ. *sentire*, Ըսվեա 7, 9, Ակ. 6, 33,
Philo Genes I, 29 (էջ 21) Փր. էջ 137, առ
6, 236, առ. 8 փառեա, 237 եւայլի, այլ դուռ
2. Մակար, 3, 35, դուռ ածնծիցն համ
աներեւայթը դուռ. 2. Կատու դուռ եւայլի, եւ
կատ. ի այս արմատէն դատուցանեմ (պատճա-
ռական) Արդ. 23, 15, 22, 24, 1 եւայլի էրդուց
(տարբ. Ընթերցումն իշտէ՞ք) իմբ (իմ) Մա-
ֆարա. Յուլ. Ֆաթ. Ֆաթ. (իմ բան եւ
դուցայ) 3. ձեւը դուռ հետեւեալ բառերու
մէջ, անդպայ, յ-անդոյ 2. Մակար. 3, 27,
յ-անդոյեալ 2. Մակ. 32, 18, յ-անդոյոբոր, յ-
անդոյոբոր, անդոյոնիւն, անդոյոն, զայ-իւն
sensibilis Philo, Genes. II, 59 (էջ 142), դու-
ռն, դուռ-իւն Philo, Genes. II, 59 (էջ 143
եւայլն, դուռոն. 4. ձեւը դուռ հետեւեալ
բառերուն մէջ, դուռ (արբ. դուռով՝ “սաքրան”
Տիր. 2, 2, Տութիթ. 6, 12, Արդ. 13, 50, 17,

12, γραμμ. ψήφ. 2, Σωκράτ. 12, 4, γραμματεῖς
(καπ., γραμματογρ., "σωφρονέω, (ζωκόντης καπ.
καπιθίεν. αποδημεῖ), 2. Σωκράτ. 5, 13, Σωκράτ. 12,
3, 18, 18, 19, 1. Σωκράτ. 4, 7, Σ. 5, 15, 17. Σωκράτ.
8, 35, γραμματογραμματεῖς "σωφρονίζω, Σωκράτ. 2,
4, γραμματεῖς "σωφροσύνη, 1. Σωκράτ. 2, 9,
2. Σωκράτ. 1, 7, Σωκράτ. 2, 8 τε 12, 5. Σωκράτη-
καπιθίεν διατελεῖς γράμμ. γράμμ. (*ανα-φί λόγος αρθρ. μετα.
1F, 12, Απογ. 5) ζωκόντης καπιθίεν ρωτηρίους μέχρι γράμμ.
(αρθρ. γράμμ. επον. Σωκράτ.) διηγ. διαγώνιος, γράμματος,
γραμματογραμματεῖς, γραμματεῖς "αἰσθησίς, θεού. 1,
7, ιδωτικού θεού, Σωκράτ. 1, 4, Σωκράτ. 110,
10, ιδωτικού θεούς τε φορεώ θυσιώντος, 2. Σωκράτ.
2, 22 τε 6, γράμμ., απόγνως (1. ηθικό. 2), 16,
επον. 2, 20, 1. ηθικ. 11, 16, 12, 6 διεγώνιο) τε-
λεγράμματα μέχρι ιδιαγγέλματος (1. Σωκράτ., 31, 24, 5. Σωκράτ. 22,
21, Σ. 7, 22, Σωκράτ. 1, 29, 1. ηθικ. 5, 8
διεγώνιο) ρωτηρίους μέχρι ιδιαγγέλματος έτερητέοντος
από γνωστά γρεβράντων από την έτερητέοντος ήρεντε,
γράμμ. ήρεντέοντος καπιθίεν διατελεῖς γράμμ. ήρεντέοντος
από την έτερητέοντος, πανωχήρον ήρεντέοντος ήρεντέοντος
(ήρεντέοντος), φέρεντέοντος ήρεντέοντος πανωχήρον
απόκαπτον (ήρεντέοντος) γνωστά γνωστά απόκαπτον, ορ-
θεντέοντος γνωστάκουρα ρωτηρίους μέχρι της έτερη-
τελεγράμματος της έτερητέοντος απόγνωσταρος μή τε έτερη-
τελεγράμματος της έτερητέοντος απόγνωσταρος μή τε
έτερητέοντος απόγνωσταρος μή τε έτερητέοντος απόγνωσταρος μή τε

Հայ. դիմք բային գտառարութեան (եւ ոչ
շուրջ-ին) կը պատկանի բայց վիճակունք
(կատ. վիճակ), ՀԲ.-ԵԽ 1, 729 զիտացանեմ, իբրա-
ւի ։ Տեղադ- (պապկո) առեմ, գեղացանեմեն
և այլըն-ալ բացառութեան (Հայ. վիճակունք, ինչ-
պէս ուղարկեմ վերջաւարութեան) կը ցոյնեն,
պատճառակին ներկայ մ'է ու կատ. 1. անձն
Դիմք, ինչպէս նաև վիճակունք պատճառակին
ներկայ է ու կատ. դիմք ներկ. դիմ. եւ վիճ-
ակունք Արք. 25, 14, Կորին Էջ 18, 9, 7 վարեն
(առաջակա 1894, էջ 23, գ. 11 վարեն). Philo եւ այլ
առաջակա թիւն պատճառ զիտացանեմ, ո-ք հետ
մի եւ նոյն ըլլալըմ նշանակութեան մեջ երկու
կատ. ներ կ'ընդունին առ ներկայ դիմք, պայման
դիմք եւ կորուած դիմք. Այս Դիմք առաջ նյա-
պէս գործածուած եր, վիճակունք զառ իւրի-
ած. ո-ք (իսութիւն միմիւթիւն Արք. 21, 21 եւ 24
Ունակութ 7, Տակն. կաթ.) կը ցածրէն, ո-ք՝ բան,
եւ զիմ կատ. ի արձանագու բարգաւած է իւրիւց
(ա. վերը) նշանակութեամբ Հարցն հիմայ այս է,
ինչպէս զիմ կատ. ի արմ.-ը դիմք բային գտառ-
արութեան նկած է եւ ոյս հիմայ գիւրութեամբ
նաև ցույն է: Հայ. բամներկայի կը պատկանի փա-
նականք բար կատ. մ' էլլ (Յ անձն են ու հնագեց-
ք-յում-է AGC. 441 եւ ենթ շ մասնկութ բար-
գուած բայց փոխաւ (թարթաց) նշանակութիւն մ'ընդունեցա (հման գ. կոտը և hintet etwas kommen), անառեն բնակնապէս բայէն
(das Adverb) դիմք, Դիմք յառաջ նկած
է: Հայ. Դիմք ընդունեցա պատճառակին մը

վիշտունեմ, գիտոցի բարորպին օրինաւոր կերպով, իսկ շատ ընդունեցած օրինաւոր բայերուն մասով (պահ, հատ, ուղաց) օրինակին հետեւելով նոր կառու ը չեղք, որտեւ նորեւ պահանջականը չեմ ցուցաւեմ:

Սկզբանական բայի էր որիմն զատ, կատ. *շլիտ, պատճ. վիշտունեմ, իսկ կատ.-ի չեց արմ-ը իրեն բառերով իր նորոգդյան վերաբերական ձեւը նկատելուն է: Բայց չեղք՝ “լատ. sentire” ք. նշանակութիւնն անի, որ բառը առաջ գութ օնթէ գնանքը, զատում է “առմարդու վեհեր” և հերեր. ձե՛ւ “առմարդու” (արմ. senti-)ով համեմատած էր, իրը հոս ալ “երթաւլ-էն” “զբաւ-ի-ի կը հասնենք, բայց հմայ լատ. sentire ք. Sinn, sinnen-ի համար կը համեմատաի: Հման. † Schade Altd. Wib., երբ. ոպ. 765, Kluge Wib. վեցեր. ոպ. էջ 365, IF. 2, 816, հակառակ է նորա Walde Lat. etym. Wib. 563.

3. Հայ. Աւան “Քրիստոսի հակառակորդը դեւ:

Բառը նեան (սեա. Աւանի, բացառ. չ Աւանի, գործիակ. Աւանի, յորն. ուղ. Աւանին գրիստոսի հակառակորդը, գելը. և Համ. Յովհ. 2, 18 և 22. 4, 3. 2. Համ. Յովհ. 7, Եւսեբիոս եկլ. պամ. էջ 405 Եւսելի, յատկ. ոչ շնուռած կամ բարդուոծ բառ. մ'ըլլալով՝ իրեն նշանակութեան համեմատ փոխ անունն առան պահանջական բառ է գրիստոնեական ժաղարգիր քը լիլունի: Հայերը հին անհեն բառեր ասոր. եւ յան-էն (ա. AGr. էջ 320 և 323) փոխ անունն ըլլալով, մաս է Աւանի մէջն ալ ասոր. կամ յուն. փոխ ան. բառ. մը հարծել:

Եւ օրովհետեւ արգել յայտնաթիւնը Յովհ. 13, 18 կայոր Ներսէն, իր Քրիստոսի հակառակորդը կը նկատ եւ արցիսեն հոռոմական տերութեան գրիստոնեայը համաձայնի պատճառուու, զներոն իր Քրիստոսի անձնական հակառակորդը նկատել ավարու էին, որոն կայ դրց իոր որ մեռած էւ եւ որ ու մէ պիտի վերաբանայ, դիմահականի էր, թէ Ներսէն մաննը գրիստոնեաթեան մէջ “Քրիստոսի հակառակորդը, նշանակութիւնը ընդունած ըլլայ, ինչպէս Կæsar անսէնը կայօր (Kaiser) նշանակութիւնը ասացան է:

Եւ պասպէս ալ պատճառցաւ, օրովհետեւ արարու չկայ, որ Հայ. Աւան-էնին կայսեր անունն հետեւ նկատեր յուն. Ներան ձեւին մէջ մենք նոյն է. Ասոր կայ մատած եւ նաև Միիթարեաններն ու (ա. Հ. 2, 419. բ. ա.), ասաց այս մատած թիւնը որ եւ իցէ կերպով շեշտիւու կամ հիմնելու:

Եւ էտ փորձաբար հին Հայ. ձայնական օրէնքները Ներան-ի կայ պատճառեցնենք, պէտք է,

1. [Առաջ թարգմանել զատ, աղասի բարդուոծ ձեւն և առաջարկու առ խօս չուր-ի քօթ նախանշանական թարգմար ա. հան. Pedersen KZ 29: Այս ասած Պարտու գ. hinter kommen - բ նշանառնելուն ուներ, բայթ բ. սիմոն գուա: պամիր մասկէ անձնելու կամ մէկ բառ առ զբաւ-ի: Պ. թ. բ. սիմոն գուա:]

որ 1. ամենահնագոյն բառավերջ գործածուն օրէնքի համեմատ (AGr. 410, Chronologie der arm., Vokalgesetze [v. Patrubány, Spr. Abh. 2. Համար. մէջ] էջ 131 և 62) նորուուրը վերին վաճիր էնակի էնած ըլլայ, որին Ներան-էնի, 2. օրէնքի համեմատ, որ է, եթէ անձնական չ կը հետեւի, որ կը գտանայ (Arm. Studien էջ 74; AGr. էջ 409, Meillet Esquisse, էջ 22) զետք է, որ այս նէր նեան ձեւով երեւան գոյն իրեն հորդերուուն մէջ բառերուուն, ինչպէս բեռն (մեռ. բեռնի գործիակի բնաւարի) տառն (մեռ. բեռն), առան (սեռ. սառն), վերաբերութեան հետեւելով: Մինչեւ Հիմայ ամենը ամենաաւ կարգի մէջ կ'ըլլար, եթէ միայն բնաւ ձայնաօրէնքներու ժամանակակիրքները թիւնը արգելը չըլլար:

Որովհետեւ օրէնքը, որուն համեմատ ձայնաւոր վերին վաճիրն էինայ, արդէն նիշայ, ժամանակը գործուուն էր, իսկ գրիստոնեական նիւթիրանունեական զարթեական ժամանակը: Արդէն վաղուց ու (AGr. 390), այնպէս, որ այս ժամանակը փոխանակ. յուն. Ներան հոյ.-ի մէջ *neron կամ *ner (AGr. 381 և Տեսել) ձեւով կ'երեւակը: Որովհետեւ եթէ օրէնքը որուն համեմատած ամսակարգ (‘districtus’=) *dustir դասուոր, (*megas =) *mardo⁴ մարդ, (g. lénos =) kalino⁵ կուլ⁶ *skesnāt մկնուոր եւայլն (AGr. 410), եղան, ոչ ժամանակակիրք նորէն գործուուն կամ ըլլայ: Հոյն էն չուն: *կուն, *պատու-էն, *վեսու-էն, *վիու-էն, գարպ (թալերօս) *dalard⁷-էն, *շուլը ձեւէր կ'ընդունէրիք եւ փոխ առած բառեր ու, ինչպէս լոնդոր = յուն. լարպած(օշ) IF 10, Anz. 41 լորդ, դուրիք (= պէտ. patkar, հպարա patikara) *դուրիք, մասոր (= ասոր. safsér-է, մպարա. safsér F. W. K. Müller-ի մաս Հանդարձունն Ուրֆան էջ 63): *սամոր, սահնա (=: պէտ. սաման *sähmän-էն) *սահն ձեւէր կ'ընդունէրին:

Սահնա այս պատճառն չէ եւ պէտ., ասոր եւ յուն. Լեզուն փոխ առած. բառեր իրեն վերին վաճիրերու ձայնաւորները ընդհանրապէս (AGr. 287, 330, 331) կը պահն հոյ.-ի մէջն ալ եւ կը ցուցնեն, որ այս բառին վերջ պատճառող օրէնքը միայն մէկ անդամ այսինքն պարթեական ժամանակէ առաջ գործուուն էր, իսկ պարթեական ժամանակը եւ պահ ժամանակէն յետոյ ու:

Ուրեմն յուն. Ներան պէտք է, որ Հայ. *կուն կամ *նէր եղած ըլլայ: Այս հետեւութիւնն ընդհանրապէս միշտ ըլլալով ալ, կամ այնու անենային քանի մը բառեր, սրոնք օրէնքի գետմ միայն Պարթեալուց կամ նախա-քրիստոնեական ժամանակին յետոյ ու:

2. Քրիստոնեաթիւնը երբ. զարուն մաս Հոյաւանի:

1. Հման. Աղղումն (Միւ. 189) հինգեր. դար:

* Meillet Esquisse էջ 33 կ'էնթագրէ: որ հին Հոյ բառաւուն (պահնակ ասոր. լութ) բառուն բառեր դասուուր (պահնակ ասոր. լութ) հետեւ կայսեր կամ մատած թարգմանական թարգմար ա. հան. Pedersen KZ 29: Այս ասած Պարտու գ. hinter kommen - բ նշանառնելուն ուներ, բայթ բ. սիմոն գուա: Այս ասած թարգմանական թարգմար ա. հան. Pedersen KZ 29: Այս ասած Պարտու գ. hinter kommen - բ նշանառնելուն ուներ, բայթ բ. սիմոն գուա:

ժամանակը վերջին վանկեայ ճայինաւորը կրոսւած էն, առանց հանգամանքները ճանչելու, որոնք այս կրոսւեան պատճառներ էին:

բառեր հետեւալ են. 1. Յուն խօսքը (սեռ. խօսքօք) AGr. 384 հայ. մէջ իսոց եղան եւ անուղղ. Հորդիկրան մէջ հայ. շաբաթ-ներու պրինկանի հետեւեցաւ. սեռ-առ. իշխափ առ եց. ազգ. հայոց. ինչպէս սեռ-առ. բառեր (*duster-էն) առ ազգ գուստը եւային! AGr. 328 բառ իր ամենահին յուն-էն տառօտած բառ հայ. մէջ նշանակեցի, բայց առ. գործ Քրիստոնէն եւայ իրաց միայն Հայութան եկած ըլլալ, առաջ ու (IF 10, Anz. 41). Յեռց բառ նորէն ու իր գիտականներու բառ (AGr. 329 և 354) տեղի գտաւ հայ. մէջ ինոր (սեռ. ինորու) ձեռքի, որ յետնադյոյն յան. Կէսար արտասանութեան համեմատ է եւ վերջին այցառութիւնուց դժու դժու առ.

Հայ. իւոր այսպէս յետադրյան եւ գիտա-
կան, իսոր հնագյու եւ ժազվածական ձևն է
յուն. բռնին:

2. ζηγ. ψρ̄ ÁGr. 152 μ. εᾶντας "ψηγ"
 (zavarēda-^h δεω), δημηρο. zāvar և 20r (F. W.
 K. Müller, Turfan, էջ 48, 52, 58, 62 և 25,
 26, 56—59 եւոյն), δημηրո. զօր բարի կը
 համապատասխանէ, իր պարուն գլուխան. բար,
 որ ըստ ի՞մ Pers. Stud. 169 և 273 հպար.
 *zavar-ի վոյ կը ցոյնէ, խշդու մղոր. բար
 հպար. *zavar-ի վոյ Այս *zavar հստ զնար
 հսյերէն պարթեւակած ժամանակ, իր *zavar
 փոխ առևացաւ և եկեղեց ս-ի կորստեալք
 zavr = saur (որ) ձեռ մընդունեցաւ:

Հին Հայ. առ (հնդկեր. գործ), խշղես
առ կերտով, իսկ եթէ երկարքառ հնչուեցա,
մշշ. ի մշջ. • (հնչէ օ) փոխուեցա, իսկ առ իրք
առ մասցա է (հնման Հայ). պահու ողուածուն
ի տեղ, և որդիչեանք մշշ. ի մշջ. զօր
(այսինքն չո՛) եղաւ, կ'ենթադրեմ, որ հին Հայ ի
մշջ աւար (ոչ շառ կամ շառը) հնչուեցաւ, և որ
ուրեմն երկրորդ առ արշակունեան շառար կամ
շառարդ Հայ. ի մշջ ոչ չ'եղաւ, ոյլ բարորդին
ֆնտեցաւ ։

1 ὑπῆρχε πέτρη, εὐθὲν λίθος ἀριστή, εὐθέτη, εὐθέτη
πρότερος ἔργου τῆς, εὐθέτη, μερική, εὐθέτη, εὐθέτη
AGR. 332, τούτη ημερική φύσης φωνήσεως γενεῖ. Καρδι-
καὶ φωναὶ ταῦτα εἰς διαφωνικὴν φυσικὴν φωνήσεων τοῦτο
παράθεται, φωνήσεων, γένος. AGR. 331-332.

• 8. Band. ut-ին հայութեց և կը համապատասխան փոխառ բառերն են, պայմ խորդի են հայ. ոյ յան. աւ դժ. Chronologie der armenischen Vokalgesetze, (v. Petrosyan. S. 2. Abb. 1. շա. 1. էջ. 16.) 171.

(V. Patriarchal Spr. Abt. 1. Համ-ք թէ) էլ 171:

ՏԵՐԵՅԱ ԱԳՐ. 152 ցաւոց են տպական թեման
դաշտ, որ պէտ. Նկարու ետեւ հայ զը - ՏՈՒ ՀԱՅ. *ԵԱՐ-Ի
մէջ կայ Երկուք աղ Հպարա. կամ Հպաշ. *ՀԱՅԱ (կամ
*ՀԱՅԱ-ԵՆ են Հպեր բառ առնենք Երկուք ուն-
իք թշուն են Հպառ շառ շառ Երկուան կոչոց. պարփեկան
առ-ԵՆ (*ՀԱՅԱ-Ի մէջ) Ծ ԿՇԵՆ որդ ՏՈՒ ԵԼԵ Հպաւը
պարփեկան մէջ արդէ ՏՈՒ լավ պահն. պու ձեռ գործ
առնենք. պու ձեռ Պ լայ կամ *ՏՈՒ (պէ) եւ Ա Հպառ,
զը. ՏՈՒ կանենական ար. Chronologie der arm. Vokal-

Որ *ներք-էն նւան եղաւ, անեւ է, որ Դ հայութեաւոց մայնաւորի ինաւորդ ունի աշխատ եր ինչպէս որդէն հայ, բառիք մէջ նիշայ. *garin'-էն - Հնագեր, ս, ուն.՝) Առան զի ու ու իր ամենն ու նացած է, իթէ որ միշտ ու ու իր և Հնացած էր, որ ովկարաբր շրբուի, որ օրինաւոր կերպով պատահեցաւ, եթէ Նորաբդոյն մայնաւորութէրի համեմու է եւ և ոչ միքին վանեիք մէջ իյաս հման, բորսու, գործան, այսինքն՝ *կորցուած ցանուան-էն. վերանադառ, *իշտուածուած ու վերանուած վերք-էն, բորչիմ (հաս. իշրոյ կորցուած) *կորցուլէն, կորչիմ Հըլլըլլ-էն AGm 495, IF 10, Anz. 46 եւ այլք, Արքան նւան ոչ ներք-էն, ոյլ անմիջապէս *ներք-էն Ներանք քիւ կատարեալ Հնացամբ յառաջ ենած է, ինչպէս հայ բառ, *իշրոյ էն նիշայ. *կորցուած առջ նիշայ. այսինքն համեմու:

4. Τι για την αίλος;

Arm. Stud. 1, 77 § 45 բառ եմ, որ
հայ. ոյլ (առաջը) սեղափառթեամբ այց-
էն = լաւ alias (յուն. ἀλλος, գորթ. αλις
և այլի) յառաջ եկած է, իսկ յ բարե եամբ
(սուրբ) — տօքար, մարք = ծնւրօս եւ
բրէնդ մէջ (թէ 66 § 19) կ եղաւ: Նոր-
դեմ և Bartholomaeus Stud. չ idg. Sprachge-
schichte 2, 24, որդեմ մէջ (սուրբ եամբ)
հնդկար. տէ կամ ոյ Հն կը առանէ եւ հնդկար.
կամ միջանութեամբ միցին հայ. Խմբ (ոյլ էամբ,
քոյլ) թշուլ կառույց իսկ Meillet MSL. 8, 237
կը կարծէ, որ հնդկար. յ ոչ միցին բին եամբ

gesetze (v. Petrusbány Sprachw. Abh. 1. Gesam.-fr. 42) 168-169: *Հայոց*, **հայրէծն Խոյոց*, **շիշ սպառաւ ելու*

ԷՐԵ. ՊԵՐ. ՏՈՒ. 168*
1 ՀԱՅ ԿԻՒԽՆԻ Ե ԱԲԻՆ-ՀՀԻՆ ՏԱՐԱԾՈՐԹԵԿՑԻ ԳՈՎԱ-

shum AGr. 410 A.
2 *Colfum* . IF. 12, Anz. 54.

^a AGr. 410, B. 2.
^b Հին հայության սրբագրելու մեջ առ. Arm. Stud. է.

74. Իսկ յաւն-հն փոխառն. բառերուն մշտ ոլ ունիք

— զարդ անգ՝ AGr. 328, դ. 12, Համապատճեն ուղղությունը, անգ՝ AGr. 372, Տառապահ անգ՝ AGr. 112, Ա11

πορνη ΑGr. 373, βαστερνούς, ΑGr. 118, 511.

παραγόντος ήστιν οὐδεὶς πάλις παραγένεται.

միշտ առելի կը դարձածուի:

(μητρική ανθερζ., αλαντζ., τελεγγάν-ի մէջ), այլ և-ին
տուե ալ չ եղաւ: Համեմատութերն հայ, ուշ (սարբ) = հիբեր: այլ *օլյօս-էն (AGR. 481)
յառաջ թրերկով, որ շատ ժամանակ մըն է:
ին այս օրինակն հետեցներով նուե, որ հնդկու.
լի-էն հնդհամրապէս հայ. ի մէջ զի եղաւ,
ասպառած է նա հնդեւեր. *Ալյօս-էն հայ. *ուղձ ձեւ
մը հետեցնել եւ հայ. ուշը հնդեւեր. ալյօս =
յան. *Ալլօս, լատ. անաս եւայլու-էն մի եւ նոյն
ժամանակ զատել եւ նորո մէջ հնդեւեր. *Ալօս
դէ, զոր ինքը նուե հիմուր. ալլօս եւ լատ.
Ալլօս մէջ կը գտնեն, տեսնել: իսկ ի ԲՄ Arm.
Gr. Էջ 481 հայ. ոյլ = յան. Ալլօս եւայլ
*Ալյօս-էն համեմատութեան մօն թագած եմ
եւ բնու նորո համար Fr. Müller և Meillet-էն
րիդուանա համեմատութերն ո՞չ = հիբեր
այլ օլյօս-է-ն իթէ տանց հարական նշանի
է, բայց պէտք ամենայնին ոչ տանց կառ-
կածի յիշած եմ: Բայց հիմուր նորո վրայ արդէն
կասկածներ շատիմ, Osthoff-ի Etym. Parerga 1,
289 համամայ ըլլալորդ, որ, չըսկունելով
Meillet-ի կարծիքը, որ հնդեւեր. *Ալյօս = հայ.
լու ՀԱՅԱ, կը կարծէ, որ հնդեւեր. լի հայ -ի
մէջ որոց (դեւա անդարց) հանգանանդներու մէջ
մասամբ չի, մասամբ չի եղաւ: Համայ գարձու-
թիւն հնդեւեր. լի, ոյ (լի, ոյ)-էն հայ, չի, ըն-
ուլ, ուրել, տեսուլ (հման. որիւն-է, եւին-է
Osthoff. յիւ. մ. 290) օրինաներով ապահ-
կեալ է: իսկ եթէ ոյշ ի նկատք շատիմներ,
եւ անհապահով գոյլ AGR. 431 եւ խոյէվ AGR.
500-ի վրա ալ շատիմներ, կ'երեւաթէ ապահով
օրինակներ լի (լի)-էն իւթ վրայ շատիմներ: Բայց
միայն այնպէս կ'երեւայ, որպէստեւ երկու ապա-
հով օրինակներ կամ պարիդիք նոյն եւ շայլ:

Պայ-ը Առաջ³, ուղի հետ Մթ. 3, 15.
8, 22, 13, 30 Եւայն, առաջ արակուսի լուսոց
(Կառ. 1. Բայէ, Համար. Բայէ) Մթ. 6, 12, 14,
15, 18, 19, 18, 32, 27, 47. Մկ. 1, 31, 11, 16
Եւայնի կը պատկանի, որու ոք-ը Առաջէ:

Արողէնքնեւ թոյլ հնագոյն նոյզ-էն է, զոր
ամենահին ճեւադիրներ գեւա ունին (IF. 12, Anz.
56), իրան նոյզ = թոյլ մայր անհյու. *t̪olyo-
(t̪ol̪k̪)-էն ծաղտը բլլլլ եւ կու ապջ բրդացձուուծ
նման օրինակը առ այլ = սոյլ հնագոյն. *alyos
(*alios)-էն սոյնից նման նշոյլ, հնագոյն նշոյլ
(իւրար.) Պակ. 8, 36 եւայն, սովէ նշոյլէց
(նշոյլէց) նարեկ, յայտապէտ առ շոյլ, շոյլ
Պր. 39, 23 եւայն, շոյլընէց նարեկ, սովէ-ն
անհյու. *ni-ձօլ-յ-ի փայ ցցց առալով:

Այսպէս ինանք ուրեմն հայ. - յլ, հնադիյն
ոյլը հնդեւք. *ակօ-ս (*ակօ-ս)-էն բացառել՝
միառորդաց յան. ձևու, բատ. ձևայնին
հետ: Խօֆ. Հնդեւք. *աւ-լօ-ս մէ հայ.-էն զպահան-

1. *λέων* *ille* **slé-ek-tu-* *ημί-ηρης* = Brugmann, Die Demonstrativpronomie der idg. Sprachen 46. 96.
 2. *ημί-ηρης* **slé-gos-tu-*, *ζεύσιν*. *δηλος* *θλέος-tu-*, *ευ-*
salvos *ταῦρης* ?

Ὥοιει: Οπή κέδωσε...εῖν εἰς αιώνας γρούειν. φωτισμαίκαν
ἀδελφέτεν μαζάνθηρι τοι εἰ (Brugmann, Dem. 114)
θέσπια περιβόλους ήταν σαργοτούνειν:

5. Лаг. тѣлѣнъ въ фн. „jais“ - Schmelz.

IF. 16, 419 ተቃለዋዕስ “፩. Nachtal, መቤት-
አሰጣጥ ፈይም ክርክሩ የሚመለከት, ወጪው ጥሮ, ማ Brosset ሚያ
መከተሉ ይሞላ, la vallée du jais” ዘመኑን መሰራው ተ,
ሁለት ንዑስ ተቃለዋዕስ “፩. Nacht, AGr. 435,
ንግድ መሰራው ተቃለዋዕስ ሆኖ ይሙሉ ተ, የሁዋյ, ትኝነት የሚ-
ጨው ሂደት መሰራው, ወጪው “፩. Schmelz, ነጂዕስ አው-
ጥናው ወደ ሰነዶች የሚመለከት ይሙሉ የሚቀርቡበት
ቅጹግብረኝነት ግዢ-ሪ መጠኑ ስጋ. ተቃለዋዕስ “jais,
pierre noire” ነጂዕስ መሰራው ተቃለዋዕስ ወጪው መሰራው
ቴ, — Tchoubinoff, Dictionnaire Géorgien-
Français 1840 № 127.

6. $\angle \alpha y = 3 - 2x - b - c$

բառն ունինք հայ-ի մէջ ես. 1. 18
յուն. փօնչոսն, հերք. ձնում) եւ Յաֆ.
Մթր. (= Afraates) էջ 77, որ աղջերէն ուրիշ
տեղերը հայ. մատնագրութեան բառը կը գոր-
ծալիք. Afraates-ի հոգ աղջ ձնանախորիթ-
ով ասոր. ԱՐՐՈՒԴԻ ԵԽՈՐԴԻ էջ (Afraates ed. Wright
78, 1 "eccum, կը թարգմանի եւ բառը բան
հայ. շըլարվ, ինչպէս Զաթօնսկան մըն է, զոր
ասորիներն ալ ըստ Jensen-ի բարելինական ո՛՛
ՅՈՒՀԱՆՆԱՆ ՎԻՆՈՒ ՅԱՀՈՐԻԿUM (գրի կարմիր)-էն
ընդունած են և. Brockelmann, Lexicon բառակ.
9. 9 ալ իւթէն, ասոր-էն փփի առն. բառ Syriacum
էջ 93: Հայ. բառը ճայնապէս ասոր-էն տարրեր է,
որպէս կտես սպասուելու եր հայ. *շալիքին կամ
ով ասոր շի աղջ (ինչպէս յէթ = ասոր. զալի՛՛,
յէթ = ասոր. սիլի՛՛ աւայլի՛՛ մէջ AGr. 287)
յանիքին եւ նորս աղջ հայ.-ի մէջ յան-յանիքին
ձեռ մ'աւելիք, որ գեմը առն, քան թէ բառը
սպասկարիկնութեամբ շնուռած ըլլար, որ բնապէս
պապէս յէ: Այնու ամենային նմանաշանակող
բառ-եր այնչափ մտ են ձեռապէս ալ, որ զանոնք
իրարու զառապու իրարու շանհիք, ալ հայ.
բառը իր օմականէն փփի առնառն նկանալու
է Արայէն հայ. խանչորու ալ Պուկ. 2, 7, մար-
դային տարրերութեան պատճառապէս ասոր. *պարագա՞
"fascia, -էն Պուկ. 2, 7, Brockelmann, Lex.
Syr. 247) զառապու չէ, ինչպէս ես AGr. 517
ըրծ մէջ, այլ ասոր. էն փփառն. բառին համարուե-
տ առն. է:

² Thurneysen (*Библ. Академии наук СССР*, 17, № 1, 1906) вв
бъ русскомъ тѣлѣ-брѣвѣ сълѣдуетъ бѣлѣнъ. Бѣлѣнъ —
алѣо-ѣнъ, тѣлѣ — тѣлѣ, аѣлѣ-брѣвѣ — упомянуты
смѣлия (*Библ. Академии наук СССР*, 17, № 1, 1906).

$\alpha [2.55 \text{m}, 0.5/\theta_{\text{max}}, 0, 0]$

ՅՀման, ասոր. *Xazzurā* (= **xanxurā*) = Հայ.
խաչը = (**բէնչաց կամ իւսանչաց*) AGr. 305 և 286.
Ավելանառական իւթ վայս հման, ասոր, պատմ. *árbaħla* Հայ,
խաչակը՝ AGr. 304:

7. Հողովերած ճշողութիւնը հայու մէջ
ընդհանրապէս հնագոյն հնգերը. Են
ներու հետ կ'երթայ, բայց ըստի մը բառ
մեծ տարրերութիւն ալ ունի, որ հայոց
ներուն ալ յանձնան և նախկինացի է կամ նոց
ալ անիրան բացառութիւն մը կը գտնէն Ամ
շանաւոր եւ ամենայանան է նոց մէջն ուղ
տեղ սեռ. Հորովը - եալ! բնուուելութեամբ, «
վրայ հոս չեմ խօսիր, Միայն հողովերու ճառ
թեան վրայ կ'ուզեմ հոս կարճ է կարճն ցայ»
որուն բնութիւն այն է, որ բացառականն
որ ոքիականէն կախուող սեռ. - էն ճառութ
նորոնցն բացառական կամ դոքիական
լինի, զ. ս.

А) Ул.-р. рицкапа-кальбн էզ ձուրի: ՓԲ.
(Անեստիկ 1832) էջ 7, զերին տող. ի թշն. լու-
յուսով. ի համար թագավորութ, առջ. էջ 8, տող.
9 դպրէն էլեկտրիկ էծիկ. թենէն անցանաց.
— ի թշն. լույսով առաջնաց-ք տեղ. էջ 11, — . 8
զիրէն ի համար խուռ. ի եռու տուր-ք տեղ. էջ 12,
— . 7 դպրէն է — ցայտ դիրութեն, ի ցայտ դիրու-
թեն-ք տեղ. էջ 23—24 յերիբն Հայուսութէ յեր-
իբն Հայուսութէ տեղ. 123, — . 9 ի համարէն
Տըրճ դասութ (Ան. Հայ. տեղոյ անձնաները
էջ 375 ի համարէն Տըրճ դասութէն ի տեղ. էջ 21,
— . 9. յերիբն յերիբն էլեկտրիկ Հայուս. ի իւնու-
թեն Հայ. ք տեղ. (Ա. ծախօթ.). էջ 231, — .
6 դպրէն յերիբն թագավորութեն Յանաց, յերիբն
թագավորութեն Յանաց-ք տեղ. (Ա. նշանէն
ծախօթ. ը), էջ 200, — . 18 դպրէն ի գոյակէ
խուռ Ալբրետուն տուռ, ի գոյայք ի խուռ
Ալբրետուն տուռ-ք տեղ. էջ 207, տող. 7 դպրէն
յերիբ պարունակութ ցլույք, ի գոյայք պարունակութ-ք
տեղ, խնայք Fr. Müller, WZKM. 10, 97 բառ-
դիրք որպարել կ'ուզէ, բայց անիրու կերպով:

Եղի. (Անձնաթիր 1826) Էջ 121, 3 վարեն
չ արդյունք հարցազնութեաւ (որից կարգացումն է
սարդութ), չ արդյունք հարցազնութեաւ առել. Էջ
180, 3-5 յաջոցն առաջայ — չ պատճենի
իսկականից — յարդյունք իսպանաց, չ պատճենի
իսկականից — յարդյունք իսպանաց առել (Ճեւեր
ոյ-ով աներայիցի բացառականներ են եւ ոչ
ոնդունենալիքնեաւ):

Սերէսո (Պետերսուրց 1879) էջ 139,

1 Ալբանիք, ու ու ի՞ւ տեսու և զայ ու տեսու և
զա սես տեսու եւ զիքը մենք տեսու եւ զիքը եւուց
Մեռ-ը կրաքը, ընդունենք թե ասի յասի էն, ասյ այս-
պէս յասի կու պայ, ու ու նենու Արքունի են սենու
Ութիւն, իւ եւու, ու ու 114:

3 [Հայո թարգմանիք յերեխն և Հայոստանէ մէկի
կամ միւս ոլ առանձնին ու ճիշդ իմաստ տալով՝ ոյս ևս
նման օրինակներ իբր աղքիսներ կրնան ծառացել արքի
մեջուն ու, որ իմաստը պազսու պարզ է, և որուր վե-
րաբերական կիրառ ծագու էն, յերեխն Հայոստանի ևս
նուն նման օրինակներն հանեւ ենք, որ արգէն կատա-
րեալ եղուութիւն մ'ունինք, ոսց յերեխն Հայոստանի
սկզբանք գեն ձգուութիւն չիք (Ղ. Բ. 1.)]

[L. P. 1]

ա. 9 վարելի է դպրույթ չշնորհվելին (ա. Թարգմանչութեանց ծանութեանց) է դպրույթ չշնորհվելունից առջև՝ Արքական էլլ 29, 10 վարելի է գեղից Բաբու ըստ (համա Հին հոյ. առջապից անունները 376-377) առ նոյնպես Թարգմանչութեանց եւանց:

В) Усл.-р. գործիականէն կը ճպուի. ՓԲ.
Էջ 19, գ. 7. բացմանթամբ զօրոցն Հայոց (ա.
թարդ-շի ծան.) բաղանականի ըստով Հայոց.
Էջ 30, գ. 16 մինչև բառութիւն բաղանականի (ա.
թարդ-շի ծան.) աւ. բառախար բայց, ի տեղ, էջ
223 վերջին գ. բառախար զօրոցներ (ա. թարդ-շի
ծան.) բառու քրանիանի պահ եւկանակ եկան.
Պատմ. (Ալեքսանդր 1877) էջ 432, գ. 7. զարէն
բայց աղոյացներ (ա. թարդ-շի ծան.) բա-
նիւն աղոյացնեան. Որեւս էջ 26, գ. 5. Ընդունը
մինչանակնեան անհայտ Հայուսունեան հ. Մ. ա.
Հայուսունեացից ի տեղ. էջ 40, գ. 14. վերաբար
առարտ իրենց — առարտի տեղ. Մատթ. Առաջա-
ցից (Երևան. 1869) էջ 286, գ. 9—10 բարաննեանը
ըստ 165 գ. գ. բաղանակ արեւի հեղանիք արեւի
տեղ եւանակ.

Ամանք այս օրինակներէ կրնային հետեւ-
ցնել, որ ձգողութիւնը ձեւական հրմ ունեցած
ըլլար, ջանքավ, կախոզ (առա. մի մէջ գանձոզ),
բարո ձեւական տիրապետ նմանակ (հման).
յերբէն Հայոցութեւ յերբէն Հայութակի ձեւին տեղ,
բայց այս մասնաւթիւն ամել է ըլլար ամենամեծ
մասը բառերուն ձգողութեամբ ձեւին նմանաւ-
թիւնն ալ մի եւ նոյն ժամանակ շնորհուելով:
Տաղաւորթիւն հարսկերու ուրեմն առանց ձեւերու
նմանակ համար կա առա.

۱۴۰۹

۱۸۶۷۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰

TER-MINASSIANTZ Dr. ERWAND. Die armenische Kirche in ihren Beziehungen zu den syrischen Kirchen bis zum Ende des 13. Jahrhunderts, nach den armenischen und syrischen Quellen bearbeitet, Leipzig 1904, 8° pp. XII+619.

Հայոց քաղաքական եւ եկեղեցական կերպաց հիմք է անընդհատ եղած են միշտ երկու դրաբանաց շեաց՝ Յունաց եւ Ասուրոց յարաբերութիւնը. անոնց ազգեցութեանց տակ ծնած է Հայ եկեղեցին, սկիզբ առած Հայ գրականութիւնը, պահած եւ բարգաւառածած. այս աներկացացին է եւ յաճախ շեշտուած տոհմային թէ օտար պատմվաներէ. Այս յարաբերութիւնը գեռ երկար ժամանակ շարունակուեցան. բնականարար ասկէ, առաւել կամ նուազ, կրեցին ազգեցութիւն Հայ եկեղեցին եւ քաղաքական կեանքը. Այս